

Historiakysymyksiä talviristeilyllä

Tämän vuoden Johannes-Seuran talviristeilyllä Baltic Princess kynti merta lauhassa säässä tasaiseen tahtiin. Talvesta ei tietoaakaan. Väkeä oli vähemmän kuin aikaisemmin: 67 osallistujaa, nuorin oli vauva ja vanhimmat yli 90-vuotiaita.

Tutut vetäjät **Sari Auvainen** ja **Pekka Teräväinen** luotsasivat tapahtumaa. Alussa kunnioitettiin hiljaisuudella seuran entisen puheenjohtajan **Paavo Väntsin** sekä muiden viime vuonna kuolleiden jäsenten muistoa.

Teemana risteilyllä oli ”tutkijoiden talvisota”, vanhojen ja uusien käsitysten esittelyä aiheesta Olisiko talvisota voitu välttää?

Talvisodan syttymisen syitä ja Suomen yksinjäämismyyttiä käsitelti FT **Pirkko Kanervo** tämän juhluvuoden talviristeilyllä. Laajassa ja yksityiskohtaisessa esitelmässään hän nosti esiin tuon ajan poliitikkojen toimia ja Suomen kohtaloa maailmanhistorian käänneissä. Perivihollisten Neuvostoliiton ja Saksan solmima ns. **Molotov-Ribbentrop**-sopimus elokuussa 1939 oli Suomelle ja Baltian maille kohtalokas. Saksa halusi välttää kahden rintaman sodan ja Stalin osti aikaa, koska pelkäsi **Hitlerin** hyökkäystä NL:oon. Talvisota nosti Suomen maailmanhistorian poltto-esteeseen.

Karjalaisten laulu kajahti komeasti.

Pirkko Kanervo kertoi talvisotaa kutsuttavan Erkon sodaksi ja jatkosotaa Mannerheimin sodaksi.

Kanervo pohti, olisiko talvisota voitu välttää. Kysymys on hänen mukaansa mahdoton. Myöhempi suomalaisten ”kotiryssä” **Viktor Vladimirov** on väittänyt, että sopiminen eli alueluovutusvaatimuksiin suostuminen olisi voinut estää sodan syttymisen. Amerikkalaisen tutkijan **Stephen Kotkinin** mukaan Suomi maksoi raskaasti vältettävissä olleesta sodasta.

Jäikö Suomi yksin? Kanervon mukaan saimme sotamateriaaliapua 4,6 miljardin arvosta. Vapaaehtoisia 24 eri maasta tuli taisteluihin mukaan ja lääkintääpuu saatiin monesta maasta. Liittoutuneiden tarjoamaa sotilaallista apua ei otettu vastaan, vaan tehtiin rauha – Saksan (**Göringin**) neuvostako? Suomi antoi vuonna 1940 Saksalle kauttakulkuoikeuden Pohjois-Suomessa eli liittolaisuussuhteesta voidaan puhua. Tämä toteutuikin sitten konkreettisesti jatkosodassa.

Kuulijoille jäi käsitys, että tutkijat voivat vielä löytää ennen näkemättömiä dokumentteja ja tekevät niistä päätelmiä, mutta tapahtunutta ei saa tapahtumatomaksi. Kuten Kanervo totesi, kysymys [olisiko talvisota voitu välttää] on mahdoton.

Liisa Katajainen kysyi yleisöltä, kuinka moni meistä 67:stä on todellinen evakko eli kokenut itse evakkoon joutumisen. Käsiä nousi 16.

Yhteisellä buffet-aterialla sekä laivan eri tiloissa tavatessa jatkettiin vapaata keskustelua ja tutustuttiin toisiin matkalaisiin. Laivasta poistuttaessa Heinamaan perhe lähetti vielä kiitokset matkan järjestäjille.

– Kaija Sipilä –

Rauha Lintuselle Johannes-Seuran ansiomitali

Johannesjuhlilla vuonna 1959.

Seuran joulukahvien yhteydessä **Rauha Lintuselle** o.s. **Katajainen** luovutettiin seuran ansiomitali. Rauha on erittäin ansiokkaasti vuosikymmenien ajan toiminut karjalaisuuden ja johannekselaisuuden hyväksi.

Hän on seuran kunniajäsen ja toiminut johtokunnassa vuosina 1963-1996. Hän on toiminut myös sihteerinä, tilintarkastajana ja varatilintarkastajana. Hänelle on myönnetty Karjalan Liiton hopeinen ansiomerkki. Harrastuksena hänellä on nuoresta asti ollut lausunta, ja voittoja onkin tullut useista lausuntakilpailuista. Seuran toiminnassa hän on ollut seuran perustamisesta asti. Ikää on jo kertynyt 93 vuotta, mutta vielä johannekselaisuus kiinnostaa häntä. Johannekselainen luetaan tarkasti ja kesällä hän kävi Johannesjuhlissa Liedossa. Lukeminen on ajankuluna ja mielenkiinnon kohteena. Onnittelemme ja kiitämme Rauhaa ja toivotamme hänelle terveyttä ja kaikkea hyvää alkaneelle vuodelle.

– Liisa Katajainen, pikkuserkku –

TÄSSÄ LEHDESSÄ:

Kirjoituskilvan viestiä
s. 2 ja 8

Johannes Marjapellonmäki
s. 3

Yhden kunnan karjalaisuus
s. 4-5

Lapsuuden leikit
s. 5

Pikkujoulua Pontelassa
s. 7

Päätoimittajan kynästä

Johannekselaisen päätoimittaja **Hannu Rastas**

Lehden kirjoituskilpaan

Vielä ehdit ja toivottavasti ehdit! Nimittäin kirjoittaa lyhyesti tai pitkästi, runoa tai suoraa tekstiä, vapaamuotoisesti tai tiukkaa asiaa. Katso takasivulta tarkemmat tiedot. Kahdesta sarjasta nuoremman väen laatikko saattaa olla vielä vallan tyhjillään – ota asiasta koppi ja sovi suvun nuoren edustajan kanssa osallistumisesta vaikka piirroksen höysteenä. Ja toki sopii siihen isompien sarjaankin lisäyksiä. Meille riittää helmikuun puolivälissä tieto siitä, että tulossa on, kunhan saamme aineiston perille ennen kuun loppua. Juhlavuotta vietämme, mutta arkikin on kirjoittamisen arvoista.

Sukupolvien ketju

Karjalan Liiton juhlava vuosi on saanut varsin sopivan kiteytyksen: sukupolvien ketju. Se nostaa järjestökokonaisuudesta esiin perheiden ja persoonien kasvot. Se nostaa esiin tekemisen ja muutoksen ketjun. Se nostaa esiin karjalaisuuden erilaiset näkökulmat sukupolvien vaihtuessa. Se nostaa esiin yhteistyön.

Evakkotaipaleelle lähti tilastotietojen perusteella 60.000 alle kymmenvuotiaasta. Karjalan Liiton alkuvaiheissa uuden elämämpiirin rakentajina olivat heidän vanhempansa ja isovanhempansa. Nyt tuon nuorimman evakkosukupolven lapsenlapset ovat perheellisiä ja katseet kohdistuvat jo viidennen polven toimijoihin, kuudettakin on kasvamassa

Liitto oli nopea ja voimakas vastaus, kun talvisodan jälkeen tarvittiin ratkaisuja sadoille tuhansille epävarmuudessa eläville evakoille. Järjestö perustettiin laajapohjaisesti huhtikuussa 1940. Eihän Karjalan Liitto ollut pulmissa ratkaisujen tekijä, mutta asioiden etenemiseen piti vaikuttaa, sitä piti vauhdittaa ja oli tarve saada yhteistä voimaa viestien taakse. Edunvalvonnan rinnalle ja pian sen ohikin on kasvanut rooli karjalaisen kulttuurityön saralla – menneen muistamista ja toimintaa tässä ajassa.

Juhlavuoden tunnuskuva on valittu graafikko Heikki Nuutisen kasvava ketju, jossa vuosimäärä 80 löytyy uudessa muodossa. Tunnus tulee vastaan kymmenissä merkittävässä tapahtumissa pitkin vuotta. Talvisodan päättymisen muistotilaisuudet maaliskuussa aloittavat huhtikuun loppuun kestävän sarjan valtakunnallisia, piirittasoisia ja paikallisia tapahtumia. Huhtikuun viimeinen viikonloppu on varattu Liiton virallisiin tasavuosisuhliin.

Karjalaiset kesäjuhlat järjestetään kesäkuun toisena viikonloppuna Helsingissä. Karjalatalo saa tapahtumista osansa ja näkyvimmat osuudet keskittyvät Finladia-taloon. Se merkitsee jossain määrin rajatumpaa torielämää, koska ympäristö on juhlapuitteiksi rakennettu. Karjalainen värikäs ilo sopii silti marmoriseiniensä sisään ja huomioarvo on etukäteen taattu. Kesä jatkuu heinäkuussa Porissa, jossa Suomi Areena ottaa karjalaisen keskustelun mukaan ohjelmaansa. Viipurin Lauluveikot ja Karelia Puhallinorkesteri pitävät lokakuussa konserttinsa Tampereella ja Karjalatalolla. Vuoteen mahtuu vielä risteilyohjelmaa marraskuussa Turusta Tukholman suuntaan ja tavalliset vuoden kulkuun liittyvät tilaisuudet juhluvuden lisäpainotuksin.

Entä seuratoiminta ja muu ruohonjuuritason karjalaisuus. Liitolta tulee haasteita järjestää samanhenkisiä tilaisuuksia tai tempauksia paikallisesti ja on niitä lupa ideoida omatoimisestikin. Johannes-Seuran osalta tuomme tietoa vuoden mittaan – osallistutaan osaltamme.

Aineiston toimittaminen

Aineiston toimittamiseen on käytettävissä useita eri vaihtoehtoja. Mieluiten otamme vastaan valmiiksi sähköiseen muotoon tehtyä aineistoa eli sähköpostilla toimitettua, mutta kaikki perinteiset menettelytavat ovat edelleen myös käytössä. Sähköpostilla aineiston voi lähettää osoitteeseen hannu.rastas@dlc.fi tai johannesseura@elisane.fi. Muussa muodossa olevat aineistot Johannes-Seuran toimistoon Kaarinan Piikkiössä, osoite: **Johannekselainen**, Toimitus, Myllytie 1, 21500 PIIKKIÖ.

Pyydämme toimittamaan aineiston seuraavasti:

Maaliskuun numeroon aineisto viimeistään 19.2. (painopv 5.3.).
Lehti lähtee jakeluun suoraan kirjapainosta. Jos aineiston toimittamisesta on kysyttävää tai ilmenee häiriöitä jakeluaikataulussa, ottakaa yhteyttä lehtitoimikunnan jäseniin.

– Lehtitoimikunta –

Kuolleita

Eila Kaarina Hörkkö kuoli Helsingissä 12.11.2019. Hän oli syntynyt Johanneksen Kaijalassa 21.6.1939. Kaipaamaan jäivät veljet Pentti ja Yrjö perheineen sekä Timo perheineen. Eila Hörkkö siunattiin Helsingissä 13.12.2019 läheisten läsnä ollessa.

Eila Kyllikki Leino o.s. Lipponen kuoli 27.11.2019 Raisiossa. Hän oli syntynyt 30.9.1937 Johanneksessa. Kaivaten muistavat Jouko ja Mimosa, Lasse, Arja ja Nils, Riitta, Suvi-Ilona perheineen sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Solveig Lemonaho o.s. Ahokas nukkui rauhallisesti pois kodissaan Tukholmassa, Ruotsissa 22.12.2019. Hän oli syntynyt 3.7.1927 Johanneksen Revonsaareissa, Hankalan kylässä. Kaipauksella muistaen Heidi ja Juhani, Marita, Jana ja Stefan ja lapsenlapsenlapset Isabell ja Sanna sekä muut sukulaiset ja ystävät. Solveig siunataan Ruotsissa läheisten läsnä ollessa.

Mirjam Sailola o.s. Paavolainen kuoli 2.1.2020 kotonaan. Hän oli syntynyt 8.4.1922 Johanneksessa. Kaivaten ja kiittoli-suudella muistavat Pirkko ja Harry, Pia, Linda, Jyri, Kasper ja Olivia, Kaija ja Esa, Rami, Aarne ja Saara, Marianne, Kustaa, Torsti ja Frida sekä muut sukulaiset ja ystävät. Siunattu läheisten läsnä ollessa.

Paavo Väntsi 1937 – 2020

Talven tai sen odotuksen keskelle saimme suruviestin Johannes-Seuran kunniapuheenjohtajan, rovasti **Paavo Väntsin** menehtymisestä 17. tammikuuta. Hän menehtyi pitkäaikaiseen ja viime vaiheessa nopeasti edenneeseen sairauteen toiveidensa mukaisesti kotonaan läheisten hoidossa. Hän oli kuollessaan 82-vuotias.

Paavo Väntsin siunaustilaisuus on Kaarinan kirkossa Hovirinnassa perjantaina **7.2.2020 klo 12.30**. Sen jälkeinen muistotilaisuus järjestetään läheisten kesken.

Valinnan vaikeus

Tammikuu on puolessavälissä ja uusi vuosikin hyvässä vauhdissa, mutta missä viipty lumi? Tätä kirjoittaessani ei Turun seudulla ole montaa pakkaspäivää ollut. Kyllä ennen oli kaikki paremmin, talvikin oli talvi!

Miten vuotesi on lähtenyt liikkeelle? Toivottavasti hyvin. Edessä ovat taas uudet mahdollisuudet ja uudet tiet. Laskiainenkin on pian. Pidätkö enemmän mansikka- kuin mantelitäytteestä laskiaispullassasi? Menneenä vuonna olin äitini kanssa ravintolassa syömässä, ja jälkiruokana oli laskiaispulla. Mansikkatäyte... minähän söin sen, mutta hain vielä toisenkin, jos vaikka siinä toisessa olisi ollut mantelitäyte. Ei ollut. Sellaista on elämä.

Oikeasti valinnoissa ei ole aina kyse niin hyvistä asioista kuin laskiaispullat, koska hyviä ovat sekä mansikat että mantelit. Elämässä tulee vastaan kaikenlaisia asioita, joista pitäisi valita se vähemmän paha, vähemmän vahinkoa tuottava asia. Useimmiten valinta on vaikea.

”Huuda minua avuksi hädän päivänä! Minä pelastan sinut, ja sinä kunnioitat minua” (Ps.50:15). Jumala kuulee aina meidän pyyntöämme. Hän kuulee meidän rukouksemme. Hän tietää meidän kysymyksemme vaikeiden asioiden edessä. Aina Hän ei vastaa meille heti, mutta aikanaan saamme vastauksen.

Siksi me saamme joka päivä pyytää Jumalan johdatusta, ja sittenpä sen näemme, millainen täyte missäkin asiassa on. Aurinkoista talvea sinulle!

Veikko Sailola
Vahdon kappalainen

Merkkipäiviä

90 vuotta

Irma Tommila o.s. Dietrich 90 vuotta Helsingissä 19.12.2019.

Aina iloinen ja touhukas Irma on syntymään Johanneksen Vaahtolasta. Irman isä oli Herman Dietrich ja äiti Aino o.s. Pentti (äidin vanhemmat Konstantin ja Sofia Wilhelmiina Pentti).

Irma juhlisti merkkipäiväänsä lähisuvun ja ystävien kera kauniissa ja viihtyisässä Porin Tuorsniemen kodissaan.

Tapahtumakalenteri

HELMIKUU

3.2. Porin seudun johannekselaisten kokoontuminen klo 18-20
Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa,
osoite Juhana Herttuankatu 17, Pori.

MAALISKUU

2.3. Porin seudun johannekselaisten kokoontuminen klo 18-20
Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa,
osoite Juhana Herttuankatu 17, Pori.

HUHTIKUU

6.4. Porin seudun johannekselaisten kokoontuminen klo 18-20
Viikkarin Valkaman Luusua-kokoustilassa,
osoite Juhana Herttuankatu 17, Pori.

18.4. Johannes-Seura ry:n sääntömääräinen kevätkokous.
Tarkemmat tiedot maaliskuun Johannekselaisessa.

TOUKOKUU

29.-31.5. Kotiseutumatka Johannekseen, ks. sivu 6.

ELOKUU

1.8. Johannesjuhlat Kaarinassa.

Johannes-Seuran toimiston aukioloajat

Helmikuu

KE 5.2.	klo 12-17
KE 12.2.	klo 12-17
LA 15.2.	klo 11-15
KE 19.2.	klo 12-17
KE 26.2.	klo 12-17

Maaliskuu

KE 4.3.	klo 12-17
LA 7.3.	klo 11-15
KE 11.3.	klo 12-17
KE 18.3.	klo 12-17
LA 21.3.	klo 11-15
KE 25.3.	klo 12-17

Huhtikuu

KE 1.4.	klo 12-17
LA 4.4.	klo 11-15
KE 8.4.	klo 12-17
KE 15.4.	klo 12-17
LA 18.4.	klo 11-15
KE 22.4.	klo 12-17
KE 29.4.	klo 12-17

Toukokuu

LA 2.5.	klo 11-15
KE 6.5.	klo 12-17
KE 13.5.	klo 12-17
LA 16.5.	klo 11-15
KE 20.5.	klo 12-17
KE 27.5.	klo 12-17

Marjapellonmäki talvisodan puolustustaistelussa

(Jatkoa numerosta 11/2019)

JR 10 kävi Marjapellonmäellä kiivaimmat taistelut 6.–14.2.1940. Helmikuun aikana jalkaväkirykmentistä kaatui 188 miestä. Kokonaistappiot talvisodassa olivat 743, joista kaatuneita 381. Koska jalkaväkirykmentin määrävahvuus oli 2 955 miestä, tappiot olivat yhteensä 25 %. Suuri osa johtui vihollisen tykistön ja panssarivaunujen tulesta. Neuvostoliitolla oli Karjalankannaksella käytettävissään 4 000 tykkiä ja 1 000–1 200 panssarivaunua. Panssarivaunujen torjuntaan JR 10:llä oli käytettävissään ensinnäkin komppanioiden pst-lähitorjuntamiehet, jotka polttopulloilla ja kasapanoksilla tuhosivat vaunuja lähietäisyydellä. Lisäksi panssarivaunuja yritettiin tuhota panssarimiinoilla. Lähitorjunta ei yksin riittänyt. Kiivaissa taisteluissa keskeisessä osassa olivat pst-tykkimiehet, joilla oli usein käytössään 37 mm Bofors-tykki. Niitä Suomella oli käytettävissä Talvisodan käynnistytessä vain 117 kappaletta. Helmikuun alussa JR 10:llä oli käytössään ainakin 3 pst-tykkiä, joita varten oli perustettu erillinen osasto. Siihen enoni **Kalle Pentlin** tykkimiehenä siirrettiin. Panssarintorjuntajoukkueita oli ensin vain yksi, mutta jo tammikuussa sitä vahvistettiin toisella joukkueella. Pst-tykkimiehen tehtävä oli äärimmäisen

vaarallinen, sillä se oli vihollisen tykistön ja panssarivaunujen ensisijainen kohde. Vihollisen oli suhteellisen helppo paikallistaa tykki ammunnan alkaessa ja se oli raskas (365 kg) siirtää lumisessa maässä toiseen paikkaan miesvoimin. Tykkien ja niiden miehistön hävikki oli valtavan suuri. Sen uhriksi joutui Marjapellonmäessä myös tykkimies Kalle 13.2.1940.

Vapautemme hinta -teoksessa Marjapellonmäki on muuttunut Summaksi. Hänet on haudattu Lahden Ristinkirkon sankarihautausmaalle.

Helmikuun alkupäivinä alueella olivat Neuvostoliiton joukot vahvistuivat ja todennäköisesti valmistelivat suurhyökkäystä divisioonan kahdella pohjoisimmalla loholla. Vihollisen tykistö aloitti päivittäin voimakkaan tulituksen suomalaisasemia vastaan. Samalla neuvostojoukkojen hyökkäystoiminta Karhulan lohkoa vastaan vilkastui voimakkaasti. Marjapellonmäessä panssarivaunuilla tuetut hyökkäykset lisääntyivät. Helmikuun 6. päivänä 10 vihollisen panssarivaunua murtautui läpi ja venäläisten jalkaväki yritti seurata, mutta se torjuttiin. Vaunuista tuhoitiin 2, jolloin loput kääntyivät takaisin. Myöhemmin samana päivänä 16 panssarivaunua murtautui linjojen sisään heti Marjapellonmäestä pohjoiseen. Niistä tuhoitiin 9 ja loput palasivat takaisin. Helmikuun edetessä neuvostojoukkojen käyttämä taktiikka muuttui huomattavasti koko Karjalankannaksen alueella. Vaunut eivät enää edenneet yksin, vaan pyrkivät selvästi saamaan myös jalkaväen joukot mukaansa. Ne jäivät asemiin selvästi aiemmin totuttua kauemmaksi joten vähälukuiset panssarintorjuntatykit eivät enää kyenneet niitä tuhoamaan. Lisäksi vaunut kartoivat peitteisiä maastoja, joita lähitorjuntamiehet käyttivät. Kiivas taistelutoiminta 4. divisioonan vastuualueella alkoi 9. helmikuuta aamulla, jolloin kaksituntisen

tykistön tulivalmistelun jälkeen neuvostojoukot lähtivät etenemään panssarivaunujen tukemina. Hyökkäyksen painopiste oli Karhulan loholla JR 10:n vastuualueella. Kaikki hyökkäykset idästä Marjapellonmäkeä vastaan torjuttiin, mutta mäen koillispuolella tukikohta Karhun alueella panssarivaunut tulivat taisteluhautoihin asti ja tulittivat kiivaasti. Vastahyökkäys jäi tuloksettomaksi ja tukikohta menetettiin. Päivän aikana hyökkäyksissä tuhottiin yhteensä 18 panssarivaunua ja 2 vallattiin vahingoittumattomina. Seuraavan yön aikana neuvostojoukot hyökkäsivät jälleen pataljoonan vahvuisin joukoin Marjapellonmäkeä vastaan, mutta hyökkäys torjuttiin. Helmikuun 10. päivänä neuvostojoukot suorittivat useita hyökkäyksiä Marjapellonmäkeä vastaan. Suomalaisjoukot saivat kuitenkin torjuttua hyökkäykset. Tilanne näytti kuitenkin uhkaavalta, joten sinne siirrettiin kiireesti lisävoimia, muun muassa kaksi komppaniaa JR 11:sta. Neuvostojoukkojen läpimurtoon tähtäävä hyökkäys alkoi 11. helmikuuta aamupäivällä Hatjalahden ja Karhulan lohkoilla kiivaalla tykistökeskityksellä, joka suuntautui Marjapellonmäestä etelään Kinnassaareen. Hyökkääjät saivat läpimurron ja pääsivät etenemään suomalaisjoukkojen alueelle noin 1,5 km Marjapellonmäestä etelään. Puolustajat aloittivat kuitenkin vastahyökkäyksensä ja saivat vastustajan joukot työnnettyä takaisin. Taistelut jatkuivat koko JR 10 loholla. Tukikohta Lohessa pikakivääripesäke sai täysosuman ja siinä menehtyi joukkueenjohtaja, olympiavoittaja **Gunnar Höckert**. Illan edellä JR 15 sai käskyn ottaa rintamavastuu JR 10:ltä. Seuraavana päivänä tilanne Marjapellonmäessä ehti mennä sekavaksi. Karhun takaisinvaltausta vaadittiin ylempää edelleen, vaikka JR 10 oli sitä turhaan jo yrittänyt ja katsoi sen mahdolliseksi sekä turhaksi. Silti joukkoja siirrettiin pois varsinaisesta keskusmäen puolustuksesta ja vastahyökkäystä valmisteltiin. Kesken päivän JR 15 joutuiinkin siirtymään Summan alueelle. Siellä oli Lähteen loholla murtuma, joka merkitsi lopun alkua rintamalinjalle. JR 10 sai uudelleen vastuun Karhulan lohosta ja nyt vastahyökkäyksestä lopullisesti luovuttiin. Puolustukseen oli lisävoimana PPP 5. Mannerheim-linjan pääaseman murtuminen oli enää ajan

kysymys. Viereisten lohkojen tukala asema teki Marjapellonmäen aseman erittäin tärkeäksi. Marjapellonmäki määrättiin pidettäväksi hinnalla millä hyvänsä. Suurtaistelut olivat raivonneet kymmenkunta päivää, taisteluhaudat olivat tykistötulen runtelemia ja vain niiden etuseinämiin kaivetut syvennykset antoivat miehille suojaa. Mäen edessä vallitsi täydellinen panssarivaunuterrori. Siirtyminen länsirinteen korsuista edessä oleviin taisteluhautojen jäännöksiin ei ollut mahdollista ilman tappioita, sillä tykistötuli oli kokonaan pyyhkäissyt pois suojaavan metsän. Tiistaina 13.2. aamulla vihollisen tykistö aloitti erittäin voimakkaan tulituksen, joka jatkui yhtäjaksoisesti noin 8 tuntia ja enteili hyökkäystä. Sen lisäksi yhdeksän noin 200 metrin korkeudella lentävää pommikonetta pommitti mäkeä. Hyökkäysvalmisteluja pystytettiin kuitenkin kranaatinheitintulella ja ammuspulan kiusaaman tykistön avulla häiritsemään niin, ettei rintamahyökkäystä tullut. Seuraavana päivänä pakkasta oli -30. Vihollistykistö jauhoi jälleen aluetta ja sitä ohjattiin ilmasta. Laajatkin hyökkäysyritykset onnistuttiin torjumaan osittain jo lähitaisteluasetelemissa. Osa vihollisen vaunuista oli kiertämässä mäkeä vaarallisesti majoitusrinteen puolelle, mutta tulivat tuhoetuiksi ennen sitä. 15.2. puolustavien joukkojen osastoja vedettiin osin pois Marjapellonmäestä. Mäen pohjoispuolella Suokannan loholla vihollinen hyökkäsi voimakkaasti ja pakotti puolustajat paikoin luopumaan asemistaan ja vetäytymään tukilinjalle. Mannerheim-linjan tarina alkoi olla lopussa. Illalla divisioona sai Summan kylässä tapahtuneen pääaseman menettämisen seurauksena käskyn vetäytymisestä ja antoi ohjeet alayksiköilleen. Irtautuminen pääasemista alkoi 16.2. hämärän tultua. Luopuminen tapahtui neuvostojoukkojen havaitsematta asiaa ja vasta 17. helmikuuta vihollisen ilmavoimien tiedustelu havaitsi suomalaisjoukkojen vetäytyneen. Joukot vetäytyivät uuteen puolustusasemaan siten, että JR 10 ja PPP 5 vastasivat väli-aseman puolustamisesta Ylä-Sommeen ja Viipurinlahden välillä. JR 10 oli taistellut Marjapellonmäen alueella tasan kaksi kuukautta.

– Erkki K Laitinen –

Talvisodan alkamisesta 80 vuotta

(Laatinut P. K.)

1.2.1940	Kenttäsairaalan uhrien sankarihautajaiset aamulla kello 8. Tulitaistelu Johannekseen pudotettujen desanttien kanssa Koiviston Kurkelassa
13.2.1940	Murtuma Mannerheim-linjalla Summassa Lähteen kaistalla
15.2.1940	Illalla 4. divisioonan esikunta saa käskyn vetäytyä
16.2.1940	Joukot vetäytyvät Marjapellonmäestä pimeän tultua
17.2.1940	Punailmavoimat pommittavat rajusti Johannesta
18.2.1940	Johanneksen tuhosunnuntai. Mannerkyliä pannaan palamaan
19.2.1940	Revonsaari ja Haltiansaari menetetään
21.2.1940	Huunonsaari menetetään
23.2.1940	Marsalkka Göringin neuvo: tehkää rauha millä ehdoin tahansa. Kaiken menettämänsä Suomi saa takaisin korkojen kera, kun Saksa tulevassa sodassa lyö Neuvostoliiton
25.2.1940	Sunnuntai. Suomi vetoaa Italian hallitukseen, jotta Saksa painostaisi Venäjää
29.2.1940	Roomasta ilmoitetaan, ettei pidetä mahdollisena että Suomen esitys silloisissa oloissa tuottaisi tulosta. Hannukkala menetetään.

A black and white photograph showing a scene of destruction. In the foreground, there is a large pile of rubble and debris. In the background, a church with a tall, pointed steeple is visible, standing amidst the ruins. The sky is overcast.

Karjalaiset Piikkiössä

Piikkiö-Seura järjesti marraskuussa kaksi avointa teemailtaa, joiden aiheeksi oli päätetty siirtokarjalaisten sijoittuminen Piikkiöön sekä suuren muutoksen vaikutukset paikalliseen elämään. Tapahtumasarjassa oli monia dramaattisia vaiheita, ennen kuin olot edes jossain mitassa vakiintuivat. Toisaalta vaikutukset ovat nähtävissä vuosikymmenten mittakaavalla tähänkin päivään asti. Teemailtoihin saatiin hyvää ja aktiivinen osallistuminen.

Osmo Ahokkaan evakuointisuunnitelmia ja toteutusta selvittäneen teoksen kansi.

Aikanaan tapahtumien vyöry alkoi talvisodan syttymisestä 80 vuotta sitten. Kuitenkin jo sitä ennen Piikkiössäkin saatiin ennakkokuvaa tulevasta. Liikekannallepano ylimääräisten harjoitusten muodossa oli vienyt lokamarraskuussa 1939 miehiä armeijan tehtäviin ja lottiaakin oli liikkeellä. Evakuointisuunnitelmia oli laadittu raja-alueille ja niiden puutteita pyrittiin vielä syksyn tullen paikkaamaan sekä pyrittiin viemään suunnitelmia tarkemmalle tasolle. Piikkiön kuntakin sai marraskuun puolivälissä läänitasolta pyynnön varautua 1276 siirtokarjalaisen majoittamiseen ja huoltoon, jos evakuointeihin joudutaan. Tällainen mittakaava olisi pikatilanteena ollut ilmeisen kohtuuton hoidettava noin 2400 asukkaan pitäjälle. Kohtuuton tilanne oli tietysti myös sille noin 420 000 siirtokarjalaisen joukolle, joka joutui talvisodan johdosta kotiseutunsa jättämään – suuri osa suoraan sodan jaloista.

Talvella 1940 Piikkiöön sijoitettiin ensin noin 400 siirtokarjalaista ja määrä lähes kaksinkertaistui seuraavan vuoden kevääseen mennessä, kun kuntien kesken oli tehty tasoitus siirtoja. Suomi oli mitä vankimmin edelleen maatalousmaa, ja pika-asutuslailla ryhdyttiin järjestämään sekä asuntotontteja että pienehköjä maatiloja. Järjestelyt olivat varsin keskeneräiset kesällä 1941, kun tultiin jatkosodan uuteen vaiheeseen. Piikkiöön oli saatu muodostetuksi vasta 9 tilaa paikallisin toimin. Sen lisäksi oli jossain määrin omatoimisia hankintoja. Tässä vaiheessa johannekselaisten virallinen sijoittumisalue oli päätetty Porin seudulle. Jos vastaan tulee sijoituskarttoja, joissa Johannes näkyy Porin kohdalla, kyse on tuon ajan suunnitelmasta. Sitäkin ehdittiin lyhyen aikaa toteuttaa, uudistiloja muodostaa ja muuttoja tehdä. Pääosa siirtokarjalaisista lähti viimeistään kevään 1942 aikana takaisin kotiseuduilleen. Piikkiöstä lähtijät olivat suurimmalta osin Koiviston ja Johanneksen asukkaita ja vastassa oli useimmilla sodan tuhoaman kodin jälleerakennus. Suomi kärsi vakavasta elintarvikepulasta ja kaikki mahdollinen

maatalousmaa piti saada tuottamaan – siksi paluu rintaman tuntumaan sodan jatkuessa sallittiin. Piikkiöön jäi tuossa vaiheessa noin 100 siirtokarjalaista.

Kahden vuoden kuluttua kesäkuussa 1944 oltiin jälleen pikaisen evakuoinnin tilanteessa. Suunnitelmia oli kehitelty pidemmälle, mutta suunniteltujen viikkojen sijasta aikaa lähtöön oli vain päiviä tai tunteja. Väliaikainen sijoittumispaikkakunta oli joka tapauksessa paremmin tiedossa kuin talvisodan sytyessä. Piikkiöön tuli nopeasti noin 1000 siirtokarjalaista odottamaan ratkaisuja lopullisista asuttamispaikoista. Välivaihe kesti reilusta vuodesta kahteen vuoteen ja monille se merkitsi useamman tilapäismuuttoa sekä epävarmuuksien aikaa. Syksyllä 1945 tehtiin linjaus, että Piikkiö tuli olemaan yksi johannekselaisten sijoittumispaikkakunnista. Naapurikunnat Paimio, Lieto, Kaarina sekä silloin vielä itsenäinen Kuusisto olivat samalla tavalla jakamassa tätä tehtävää. Maanhankintalaki

Piikkiön partiolaistoimia 1952 matkalla paraatiin. Ainakin puolet heistä karjalaispoikia. Kuva Piikkiön Tammipartio.

ohjasi asuttamistoimia. Oli löydettävä ratkaisut siirtokarjalaisten, perheellisten rintamamiesten, sotaleskien, sotainvalidiiden asuttamiseen ja muitakin erityisryhmiä oli. Piikkiössä maanlunastus kohdistui voimakkaimmin suurtilojen Raadelman, Tuorlan, Pukkilan, Bussilan ja Linnunpään alueille sekä Pappilaan. Piikkiönlahdelta ulottui Littoisten tuntumaan karjalainen nauhakylä, jolle oli vastinparinsa Kaarinan puolella Tuorlan sekä Littoisten kartanon mailla. Puostaan rakentui tiivis omakotialue Pappilan rantaniityille. Uutta asutusta nousi joka puolelle Piikkiötä. Näiden alueiden asuttaminen ja rakentaminen toteutui pääosin 1946-49 rakennustarvikepulankeskellä. Talot ja tilat olivat vahvasti samanmallisia ja perustuivat muutamiin valtion vahvistamiin tyyppitalopiiirustuksiin.

Siirtokarjalaiset olivat rekisteröityinä omiin alkuperäisiin kotikuntiinsa vuoden 1948 loppuun asti, jolloin luovutetun alueen kunnat lakkautettiin ja asukkaat siirrettiin virallisesti uusiin kotikuntiin. Tuossa vuodenvaihteessa Piikkiön virallinen asukasluku kasvoi yli 1100 hengellä ja oli noin 3850. Kun jo aikaisempina vuosina satoja pääosin karjalaistaustaisia asukkaita oli omin toimin muuttanut Piikkiön kirjoihin, tuli paikkakunnan väkiluvun kasvuksi reippaasti yli 50 prosenttia. Muutamia vuosia myöhemmin valtakunnassa selvitettiin karjalaisen väestön osuuksia kunnissa ja Piikkiö oli kymmenen vahvimmin karjalaistuneen pitäjän joukossa.

Karjalankannaksella, Laatokan Karjalassa sekä sen pohjoispuolisessa Raja-Karjalassa jäi uuden rajan taakse kaikkiaan viisi kaupunkia tai kauppalaa, 34 kuntaa kokonaan ja 5 kuntaa pääosin, yhteensä siis 44. Matrikkelisarja Siirtokarjalaisten tie koottiin ja julkaisiin 1960-luvulla uusien kotipaikkakuntien pohjalta. Kävin läpi piikkiöläisten tietoja ja täältä löytyi silloin siirtokarjalaisia 35 eri pitäjistä eikä kaikkien karjalaisten tietoja saatu kirjan kansien väliin. Kokonaiskuva oli yllättävän monipuolinen, vaikka valtaosa olikin johannekselaisia.

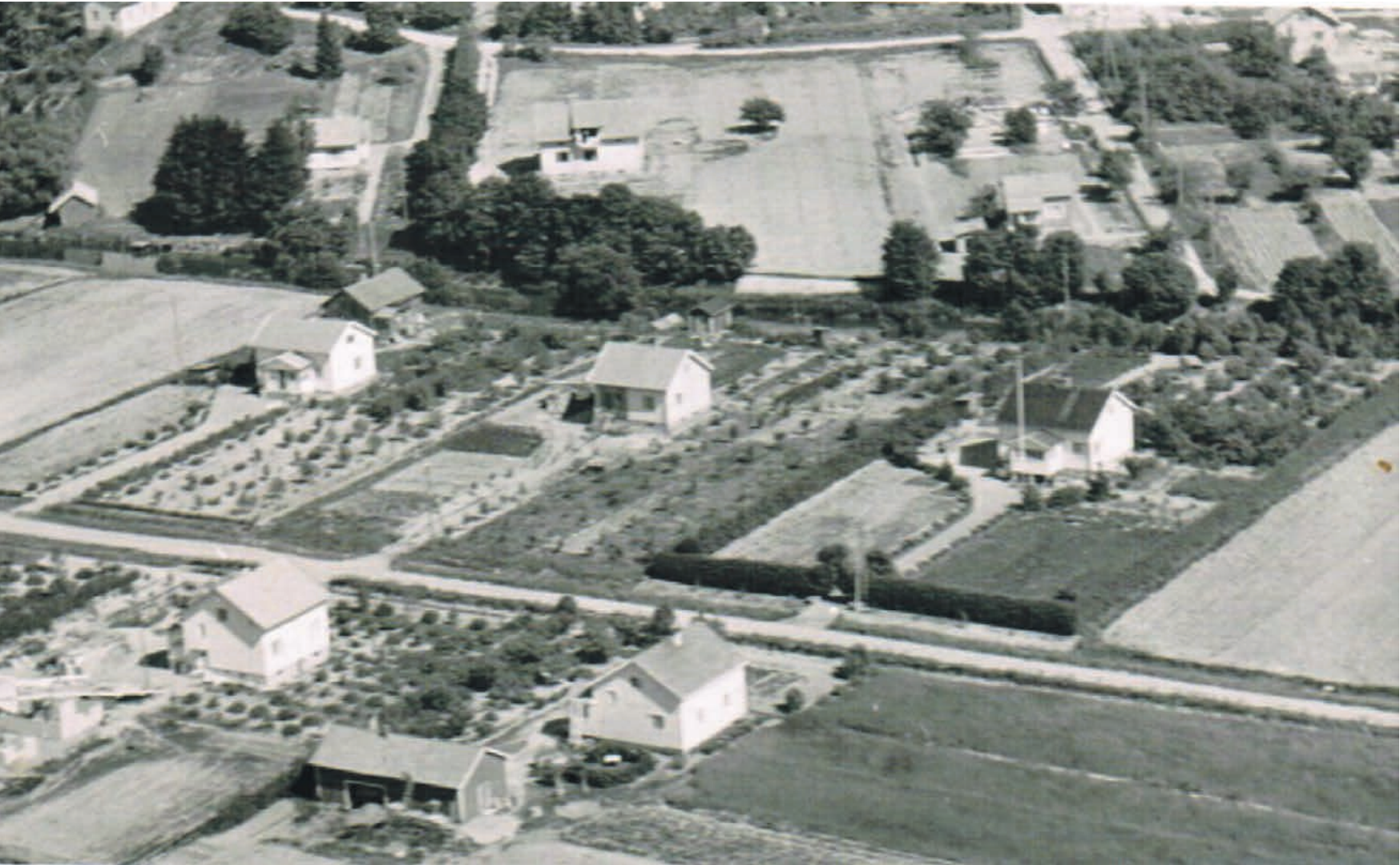
Piikkiö alkoi suuren väestölisäyksen johdosta muuttua heti 1940-luvun puolivälistä alkaen. Liikenne vilkastui teillä ja rautatiellä. Turku teollistui ja vahvistui työpaikoiltaan, joten Piikkiö oli sijainniltaan vielä varsin sopiva asuinympäristö päivittäiseen kulkemiseen. Koulutiloja tarvittiin lisää ja siihen kunnan ostama Salvella tarjosi yhden väliaikaisratkaisun. Suuret ikäluokat pakottivat seuraavassa vaiheessa uudisrakentamiseen. Seurakunta vaurastui ja rakennutti seurakuntatalon. Myös hautausmaa-alueita piti nopeasti ryhtyä laajentamaan ja muutosten jälkeen Hepojelle tai Pappilaan johtava tie kulki siirronkin jälkeen laajennusosan keskellä. Kunnan palveluihin oli jo talvisodan sytyessä tullut kansanhuolto kortteineen ja aputoimineen, mikä jatkui 1950-luvun puolelle. Uusia kaupunkeja perustettiin tai sivumyymälöitä avattiin. Muutenkin paikallinen pien-

yrittäjätoiminta vilkastui ja monipuolistui nopeasti, kun asiakaspohja vahvistui. Harrastustoiminta sai kasvuruiskeen, joka näkyi ensi vaiheessa urheiluseurojen liki tuplaantumisena. Karjalaispoikien ja tyttöjenkin mukaantulo auttoi heitä löytämään samanhenkistä paikallista seuraa sekä piti keskinäisiä yhteyksiä yllä pitäjän sisällä. Samoin vahvan karjalaisenhenkisesti nostettiin henkiin piilossa ollut partiolaistoiminta – alkuvuosina likimain kaksi kolmesta partiolaistoimintasta oli karjalaistaustaisia, sitten suhteet alkoivat tasoittua. Pojat perustivat pian myös tyttöjen lippukunnan ja siinäkin toiminnassa monella karjalaistytöllä oli hyvä tilaisuus solmia paikalliset suhteet ikäluokan edustajiin. Nämä muutokset autoivat yhdistyksiä vastaanottamaan seuraavan kasvuvaiheen, kun suuret ikäluokat lähtivät vastaaviin harrastuksiin mukaan.

Jo uudisrakentamisen vaiheessa perustettiin yhdistys Piikkiön karjalaiset, joka toimi valtakunnallisen mallin mukaisesti yleiskarjalaisena kokoavana voimana ja osana Karjalan Liittoa. Tällaisia yhdyssiteitä ja sosiaalistakin verkostoa tarvittiin vaikeiden yhteisten kokemusten jakamiseksi ja monien käytännön asioiden hoitoon sekä tiedonvälitykseen. Piikkiön hautausmaalle kirkon viereen yhdistys sai 1950-luvun alkuvuosina pystytetyksi muistomerkin Karjalaan jääneiden vainajien muistoksi. Tämä oli yksi konkreettinen tapa tehdä surutyötä ja rakentaa siltää menetettyjen kotiseutujen suuntaan.

Seurakunta kasvoi. Hautausmaan laajennus vihittiin käyttöön 1957 uuden seurakuntatalon vierellä. Kuva Piikkiö-Seura.

Puostaa rakennettiin 1940-50 –lukujen vaihteessa. Kuva Outi Kortesus.

Tiilikattoja ja tyyppitaloja kuvan täydeltä 1960-luvun lopulla. Kuva Piikkiö-Seura/ Tapio K Kallion kokoelma.

Leikin aika lapsuuden

Olen onnellinen, kun sain syntyä maalaislapseksi. Melkein koko lapsuuteni ja nuoruuteni asuin pienessä, rauhallisessa Hartikkalan kylässä lähellä Lappeenrantaa. Minun leikkipaikkojani olivat metsät, niityt ja rannat. Myös laaja kotipiha ja leikkikavereiden pihat kuuluivat elinpiiriini. Olin rohkea tyttö ja minulla oli kavereita, joiden kanssa keksittiin kaikki mukavat leikit. Kouluun mennessäni sain lisää ystäviä. Olihan minulla toki myös sisaruksia, mutta usein olin liian pieni heidän leikkeihinsä. Olin sisarussarjan nuorin ja minusta seuraavaan siskoon ylöspäin oli muutaman vuoden ikäero.

Salpausselkä kohosi korkeaksi harjuksi aivan kotimme vieressä. Niinpä mäenlaskupaikoista ei ollut puutetta. Harjun takana kulki rautatie. Harjun päällä kasvoi suuri petäjä, jonka paksut, alhaalla olevat oksat houkuttelivat kiipeämään puuhun. Isot pojat ja rohkeammat tytötkin näyttivät varmuuttaan kiipeilemisen jalossa taidossa. Me pienemmät katsoimme mallia, ja kun ikää karttui, olimme valmiit valloittamaan petäjän kiipeilyn mestaruuden. Sieltä korkealta oli huikeat näkymät

Saimaalle ja koko kylälle. Näistä kiipeilyistä ei pahemmin kotona puhuttu. Olisi saattanut tulla kiipeilykielto. Vaikka eipä meitä juuri vahdittu, ison perheen vanhemmilla oli muutakin tekemistä. Ja olimme oppineet olemaan sukkelia ja nokkelia seikkailuissamme, eikä onnettomuuksia sattunut.

Yksi mieluinen leikkimme oli juosta kilpaa harjun päälle ja radan varteen vilkuttamaan junankuljettajalle ja -lämmittäjälle. Samalla voi laskea pitkän tavarajunan vaunut. Sen aikaiset höyryveturit eivät vetäneet vaunujaan järin huimaa vauhtia, joten ehdimme hyvin kipaista radan varteen. Joka ylikäytävällä juna vislasi merkiksi ja siitä kuulumme sen tulon jo kaukaa. Meidän kohdalla joku lapsirakas kuljettaja antoi ylimääräiset vihellykset, jopa kukon kiekumista matkien. Ja sepä oli mukavaa. Joskus satuttiin radan varteen samaan aikaan, kun resina mennä körötti verkkaista vauhtiaan kiskoja pitkin. Ja emmekös me tytöt uskallettu pyytää resinan kyytiinkin. Tämä oli tietysti kesähuvi.

Talvella teimme sitten viereiselle Salpausselän rinteelle, jota kutsuimme

linjamäeksi, moninaiset mäenlaskupaikat. Siinä ei kasvanut puita. Ne oli kaadettu pois sähkölinjan tieltä. Rinne oli huimaavan jyrkkä pienen tytön silmissä, eikä se kovin pieneltä näyttänyt aikuisenakaan. Mäkeä laskettiin paperisäkillä, eihän siihen aikaan mitään pulkkia ollut. Mahakelkka oli kaikkien yhteinen, mutta ei sillä rohennut linjamäestä laskea. Kun mäkeä oikein kauan laski, tuli uomasta kova. Usein säkki kostutettiin toiselta puolelta ja yöpakanen jäädytti sen. Silloin vauhti oli riemullista. Laskiaisen aikaan huudettiin kuorossa: ”Pitkiä pellavia!” Kaikki naapurin lapset tulivat mäkeen. Isot pojat tekivät sen toiseen reunaan suksiladun ja näyttivät rohkeuttaan laskiessaan siitä alas. Muistan, että me tytötkin pyörän isompina laskimme sitä jyrkkää rinteä suksilla. Jos ei aina uskaltanut ihan ylhäältä, niin laskettiin puolivälistä.

Oli tosi vaikeaa päästä laduille keskeltä mäkeä. Mutta harjoitus teki mestarin,

ja pian viiletettiin rinne jo ylhäältä alas asti. Vauhti oli niin kovaa, että sukset luistivat aina Hartikan isännän pelloille saakka.

Isä teki meille pienemmille sukset aina itse. Hän oli taitava käsistään ja veisteli milloin mitäkin tarve-esineitä. Sukset tervattiin ja kärjet kipristettiin saunassa, jossa oli kuumaa vettä padassa. Siinä kärkiä liotettiin ja sen jälkeen ne laitettiin isän tekemään kivistystelineeseen. Siinä ne saivat olla niin kauan, että ehtivät taipua kippuralle. Kyllä oli sitten hienoa, kun suksen kärjet eivät töksähelleet hiihtäessä. Tämä toimenpide piti sitten aika ajoin uusia. Siteitä ei tietenkään ollut, vaan hyvät nahkalenkit, jotka sai säätää töppösiin sopivaksi. Ja vielä punaisesta pyörän sisäkumista leikatut lenksukat kantaan taakse varmistamaan, että sukset pysyivät jalassa ylä- sekä alamäessäkin. Tällaisilla suksilla hiihrettiin koulun hiihtokilpailuissakin, ja monet olivat ne lusikat, jotka kilpailuista niiasin ja kannoin ylpeänä kotiin.

Hiihdon ja mäenlaskun ohella oli mieluinen leikki peuhata paksussa lumessa.

Yhdistyksen toiminta jatkui suunnilleen vuosituhannen vaihteeseen asti. Siirtokarjalaiset jatkoivat osittain myös omaa jo kotipitäjissä aktiivista yhdistystoimintaansa, siis yhdistysmuotoista harrastustoimintaa.

Esimerkiksi marttatyö oli Karjalan alueilla vahvaa eikä sen merkitys suinkaan vähentynyt uusissa oloissa. Vuonna 1947 perustettiin Piikkiön siirtomartat ja yhdistys otti kaksi vuotta myöhemmin käyttöön jäsenkuntaa perinteisimmin edustavan vanhan nimen Revonsaaren martat. Marttatoiminta jatkui näkyvästi vuosikymmeniä. Vastaava esimerkki löytyy nuorisoseuraharrastuksen puolelta. Revonsaaren nuorisoseura Laineen toiminta katkesi väistämättä sodan vuosina ja sen jälkeisen väliaikaisen vaiheen aikana. Yhdistys käynnistettiin kuitenkin uudelleen Piikkiössä heti olojen hieman vakiintuessa. Nuoret ja nuoret aikuiset saivat tätäkin kautta vahvaa sisältöä arkeensa ja mahdollisuuden ylläpitää yhteyksiään myös lähialueen muiden karjalaistaustaisten nuorisoseurojen suuntaan. Piikkiössä virinneet vuotuiset kulttuurikilpailut, paikalliset juhlatilaisuudet sekä karjalainen piiritoiminta saivat nuorisoseuralaisista innokkaita esiintyjiä ja kestopienestyjiä.

Johannes-Seura ry perustettiin itsenäisyyspäivänä 1949. Sen kotipaikkana oli ensin Paimio, mutta toimisto siirtyi 1964 vuokralle Piikkiöön ja asettui 1970-luvulla omiin tiloihin. Seura on valtakunnallinen ja osin kansainvälinenkin johannekselaisten yhdysside, mutta jäsenkunnan painopiste on edelleen alkuperäisissä sijoituskunnissa. Piikkiöläisten panos seuran toimintaan on ollut näkyvää koko kuluneen 70 vuoden ajan ja näkyvimmin mukana on ollut seuran perustajavoimiin kuulunut pitäjäneuvos **Lauri Airikka**.

Seura on rakentanut yhteyksiä entiseen Johannekseen – nykynimeltään Sovetsk – ja on ollut mukana järjestämässä ystävyyskuntasopimuksia johannekselaisten virallisten sijoittumiskuntien ja Sovetskin välille. Tätä kautta myös muilla piikkiöläisillä kuin karjalaistaustaisilla on ollut mahdollisuus tutustua Viipurin vierellä sijainneen Johanneksen nykyisyyteen.

Ja on täältä lähdetty kotiseutumatoiminnalle moniinkin muihinkin karjalaispitäjiin sukuseurojen, pitäjäseurojen tai vastaavien matkanjärjestäjien toimesta. Karjalaisuus on vuosikymmenten myötä tullut mittavaksi osaksi piikkiöläisyyttä.

– Hannu Rastas –

– Ella Heino –

Johannes-Seuran kotiseutumatka 29.-31.5. 2020

Kotiseutumatka Viipuriin ja Johannekseen 29.-31.5.2020

Tervetuloa perinteiselle kotiseutumatkalle Viipuriin ja Johannekseen. Majoitus hotelli Lokissa Johanneksessa. Matka tehdään yhteistyössä matkatoimisto Vistamatkojen kanssa. Matkakohteena Johanneksen kylät: Vaahtola, Rokkala, Kukkola, Kaijala, Koskijärvi, Karhula, Tikkala sekä saarikohteet Haltiansaari ja Revonsaari.

Matkan aikataulu, reitti ja ohjelma

29.5.(perjantai) Lieto-Turku-Paimio-Salo-Helsinki-Porvoo-Hamina-Vaalimaa-Viipuri-Johannes

Lieto /Shell Roine	5.30
Turku/linja-autoasema, Lintinenkatu (tilausajolaituri nro 9)	6.00
Aninkaistenkatu-Uudenmaankatu-Uudenmaantie-110 tietä	
Kaarina/ent.Paraisten tienhaara	6.15
Piikkiö/Shellin pysäkki (110-tien varressa)	6.25
Paimio/Vistamatkat, Vistantie 24	6.40
Halikko/Design Hill (tarvittaessa)	7.05
Salon/Piihovi (tarvittaessa)	7.10
Suomusjärvi/TB-Kivihovi (tarvittaessa)	7.30
Lohja/ABC-Routio (tauko)	7.50-8.20
Espoo/ABC-Nihtisilta liikenneasema (tarvittaessa)	8.50
Helsinki/Kiasman pysäkki, Mannerheimintie	9.15
Karhula/ABC-Amiraali (ruokailumahdollisuus)	10.50-11.50
Vaalimaa-Ylä-Urpala/tullit ja Viipurin Veikot	12.50-14.30
Viipuri, Johannes/Lokki-hotelli, majoitus	
Päivällinen hotellissa tai ravintola Espilässä	18.00

30.5.(lauantai) Johannes/kylät ja saaret

Aamiaisen hotellissa. Bussilla rantaan ja kyliin. Saarissa oloaika sopimuksen mukaan. Kylillä viipymiset myös sopimuksen mukaan. Paluu hotellille ja päivällinen.

31.5.(sunnuntai) Johannes-Viipuri + kotimatka Viipuri-Helsinki-Turku

Aamiaisen hotellissa. Huoneiden luovutus ja tavarat bussiin. Ajo Viipuriin ja ostokset. Kotiinlähtö kauppatorilta klo 12.30. Ajo Vaalimaalle, tullit ja tax-free ostokset. Ajo rajalta Karhulaan Amiraaliin, jossa ruokailumahdollisuus. Tauko myös Lohjalla. Ajo Turun seudulle, jossa olemme noin klo 21.

Matkan hinta 275 €/hlö + viisumi 78 €/hlö sisältää seuraavat palvelut:

- ◆ bussimatkat ohjelman mukaan hyvin varustetulla bussilla
- ◆ majoitus Johanneksessa hotelli Lokissa H2-huoneissa
- ◆ aamiaisen x2 + päivällinen x2
- ◆ viisumi+Viisumikeskuksen palvelumaksu, Fennian matkustajavakuutus, rekisteröintivero Venäjän valtiolle, sekä toimiston viisumintäyttökustannus
- ◆ matkaemännän/Liisa Katajainen ja Vistamatkojen kuljettajan palvelut

Lisämaksusta:

- ◆ H1 huoneessa huoneliisä 45€ huoneita rajoitetusti
- ◆ Jos et varaa matkaa huonetoiverin kanssa yhdessä, varaudu maksamaan H1 lisä
- ◆ Mahdolliset taksi- tai venekuljetukset. Venekuljetukset pyritään järjestämään samalla veneellä, kuin aikaisempinakin vuosina. Venekuljetuksen hinta maksetaan bussissa menomatalla. Venekuljetuksen hinta ei sisälly perushintaan.

Matkan hinta perustuu 10.1.2020 mennessä julkaistuihin ja kyseisenä päivänä voimassa oleviin hintoihin, valuuttakursseihin ja veroihin. Niiden muuttuessa pidätämme oikeuden muuttaa hintoja vastaavasti. Peruutus- ja matkaehdot matkatoimistosta.

Muita yksityiskohtia:

- ◆ varausmaksu 100 €/henkilö ilmoittautumisen jälkeen sopimuksen mukaan
- ◆ loppumaksu 175 € + 78 € 20.4. mennessä. Sen jälkeen heti varauksen yhteydessä
- ◆ viisumia varten passitiedot 20.4. mennessä. Esitetyt viisumikaavake täytetty-ohjeineen lähetetään matkustajalle varausmaksun jälkeen. Papereiden palautus 20.4. mennessä. Passin pitää olla voimassa 6 kk matkan päättymisen jälkeen

Viisumia varten tarvitaan:

- ◆ hyväntasoinen mustavalkoinen passikopio kuvasivuaukeamasta
- ◆ 1 kpl passikuva (ei 6 kk vanhempi)
- ◆ esitetyt viisumianomuskaavake täytettynä

– Varaukset Liisa Katajaiselta puh 040 7410425/ liisa.katajainen@gmail.com tai vastuullinen matkatoimisto Vistamatkoilta puh 02 477 5600 tai matkatoimisto@vistamatkat.fi –

Johanneksen kaupunginjohtajille viemisiä

Kävin joulukuun alussa poikani Ilkan kanssa Johanneksessa jälleen kerran. Luovutimme nykyiselle ja edelliselle kaupunginjohtajalle lintupöntöt varustettuna Venäjän ja Suomen lipuilla. Ystäväni Boris (kuvassa vasemmalla) halusi järjestää tällaisen tilaisuuden.

– Seppo Kukkonen, Oitti –

Johanneksen nykyiselle kaupunginjohtajalle luovutettiin tekemäni lintupönttö ja kynäteline, joka on kuvassa oikealla toimiston pöydällä.

Heleätä helmikuuta!

Suomen kielen helmikuu-nimi viittaa jäähelmiin, joita suojaan jälkeen pakkanen synnyttää oksiin. Helmikuu on ollut vuoden kylmin kuukausi: ”Tammikuun tasaiset päivät helmikuussa heilahtaa.” Puiden hakkuu on perinteisesti hoidettu juuri tässä kuussa. Kalenteria tutkiessa huomaa helmikuussa olevan useita erikoispäiviä. Sen lisäksi tänä vuonna helmikuussa on vielä yksi ylimääräinen päivä: karkauspäivä.

Kynttilänpäivä on kristillinen juhlapäivä, jota vietetään alkujaan 40 päivää joulusta, siis 2. helmikuuta, sen muistoksi, että Jeesus vietiin 40 päivän ikäisenä temppeliin ja Simeon siunasi hänet. Jos 2.2. ei sijoitu sunnuntaihin, päivää voidaan viettää edellisenä sunnuntaina. Vanhin tunnettu kato-lisen kynttilämessun vihkimiskaava on Kustaa Vilkkunan mukaan 900-luvulta. Uskonpuhdistuksen jälkeen ei kynttilöissä itsessään enää sanottu pillevän erityistä voimaa. Ne kuitenkin olivat muistutus valosta, Kristuksesta. Kansanuskomuksissa kynttilänpäivä

on kevään merkki: ”Kynttilä kevättä, Paavali puoli talvea” ja ”Kevättä kyntelästä”. Säättä ennustettiin kynttilänpäivän mukaan: ”Kun ei kylmä kynttelinä eikä pauku Paavalina, kylmää kynnet kyntäältä.”

Helmikuussa on myös yksi liputus-päivä: Runebergin päivä 5.2. Kansallisromantikko Johan Ludvig Runeberg on saanut kansallisrunoilijan tittelin. Ruotsinkielinen mutta suomenmielinen kirjailija korosti suomalaisen rahvaan rohkeutta, hurskautta ja solidaarisuutta Saarijärven Paavo -runossaan. Vä-rikki Stoolin tarinoissa vuosisadan alun

Suomen sota näyttäytyy sankarillisena taisteluna. Tuttuja ovat vielä nykyäänkin runot Sven Tuuva, Sandels, Adlercreutz sekä Lotta Svärd. Vanhemmat polvet opettelivat koulussa ulkoa monia säkeitä teoksen runoista. Kansallisrunoilijan nimeä vahvistavat Maamme ja Porilaisten marssi. Runeberg oli yksi 1800-luvun kulttuuripersonista, jotka olivat synnyttämässä Venäjän alaisuuteen joutuneen kansamme itsetuntoa ja käsitystä omasta ainutlaatuisuudesta eli omalla taiteellaan toimivat pohjana seuraavan vuosisadan alun itsenäistymiselle. Lippu salkoon viidentenä helmikuuta!

Ystävänpäivää vietetään 14. helmikuuta. Suomalainen ystävänpäivä on pikemminkin ystävien muistamisen kuin vain rakastavien juhlapäivä. Tämä Valentinin päivä vuodelta 350 juontaa samannimisestä pyhimyksestä. Englannissa ja Ranskassa ystävänpäiväjuhlaa vietettiin 1500-luvulla. Yhdysvalloissa ystävänpäivästä tuli suuri juhla ruusutilusteluineen, lahjoineen ja kortteineen. Suomessa ystävänpäivä on joulun jälkeen suosituin korttien-lähetämisspäivä. Kalenterissa meillä on

ollut virallinen ystävänpäivä vuodesta 1996. Päivän tunnus punainen sydän näkyy korteissa ja suklaamakeisissa. SPR lähettää koteihin ystävänpäiväkortteja, joista saa toimintaansa tukea niistä maksaneilta.

Laskiainen-sanana merkitys on paastoon laskeutuminen. Se sijoittuu seitsemän viikkoa ennen pääsiäistä. Laskiaissunnuntai on tänä vuonna 23.3. ja laskiaistiistai 25.2. Laskiaiseen kuuluu mäenlasku vaikka pulkkamäessä, perinteisiä napakelkkojankin on tuotu jälle silloin, kun jää on riittävän vahvaa. Vahvasti syömiseen liittyy vanha ajatus tankkaamisesta ennen paastonaikaa. Hernekeitto ja kermavaahdotäytteiset laskiaispullat ovat varma menekkituote eri yhdistysten laskiaistapahtumista. Klassinen ongelma: hillo- vai mantelimassatäyte?

Laskiaiseen liittyi varsinkin ennen vanhaan monia karja- ja viljelyonneen liittyviä uskomuksia. Kehruutyöt piti saada valmiiksi ennen laskiaista: mäessä huudettiin ”pitkiä pellavia, hienoja hamppuja, nauriita kuin lautasia, räätiköitä kuin nurkanpäitä!”. Näin toivottiin hyviä pellavia ja runsasta

naurissatoa. Säästyäkseen hyönteisen puremilta kesällä laskiaissaunaan piti mennä valoisaan aikaan ja olla siellä hiljaa. Hyvä marjavuosi oli tulossa, jos laskiaissunnuntaina satoi lunta ja sen jälkeen paistoi aurinko.

Karkausvuoteen on lisätty länsimaaisessa ajanlaskussa yksi päivä, joka on 29.2. Karkauspäivää vietetään neljän vuoden välein. Siitä on tullut naimattomien naisten kosmapäivä. Keski- ja Länsi-Euroopassa tapa on vanha, mutta Suomen melko tasa-arvoisessa talonpoikaisessa yhteiskunnassa perinne ei ole Vilkkunan mukaan vanha, mutta leikkimielinen tapa. Naimaton nainen voi kosia vapaata miestä, joka vapautuu avioliiton solmimisesta sopivalla lahjalla – meillä leninkikankaasta on useimmiten ollut kysymys. Olen ollut todistamassa tällaista kosintaa: eräs työtoverini polvistui karkauspäivänä miespuolisen kollegansa eteen ja esitti kohtalokkaan kysymyksen. Liittoa ei syntynyt, mutta pari metriä kangasta vaihtoi omistajaa.

– Kaija Sipilä –

Karjalaiset pitäjälehdet esittäytyivät

Karjalan Liiton tammikuinen järjestöseminaari oli tällä kertaa suunnattu lehtien ja lehtityön esittelyyn sekä laajemminkin karjalaisen viestinnän aiheisiin. Tulevaisuuden pohdintoja ja muutosten mahdollisuuksia nostettiin myös esiin. Johannekselainen oli päivässä mukana. Kuvassa lehtien edustajia sekä liiton puheenjohtaja Pertti Hakanen.

Kuva: Karjalan Liitto

Johanneksen naisen savakkopuku koruina

Hannele Kajander on teettänyt puvusta rinta- ja korvakorut Virossa. Sikäläinen taitaja Kaja Raitar näpertää korut käsin. Hinnat viime vuoden (2019) lopulla: rintakoru 15 €, korvakorupari 20 €.

Koruja voi tiedustella valmistajalta sähköpostitse kaja.raitar@gmail.com tai puhelimella + 372 5561 3536 / + 372 5305 5646. Facebook: <https://www.facebook.com/kajaraitardesign/>

www.kajaraitardesign.eu
kaja.raitar@gmail.com
+372 5561 3536
+372 5305 5646

2016 Kaja Raitar Design

käsitsi valmistatud rahvarõivastes ehted
handmade folk costume jewelry

Pikkujoulunviettoa Pontelassa

Kuuntelimme runoja, kertomuksia ja vastailimme Saariston Sirpan ja Pekan laatiman tietokilpailun visaisiin kysymyksiin. Joulupukki oli kiireisenä jättänyt lahjakorin eteisen puolelle. Arpajaisvoitot kasaantuivat kuten ennenkin samoille onnekkaille henkilöille. Juhlapalvelu Primadonnan valmistamat tarjoilut olivat maittavia. **Armas Janssonille** luovutettiin Johannes-Seuran ansiomitali erittäin pitkäaikaisesta toiminnasta seuran hyväksi. Armas kukitettiin ja onnitelulauluna laulettiin ”On armas mulle aallon tie”, kun ei muutakaan tilanteeseen sopivaa keksitty.

Jouluinen musiikki tervehti tulijoita heidän asettuessaan pöytiin. **Liisa**

Sateinen sää tai aiempi postilakko saattoi olla syynä juhlaväen vähentymiseen. Musiikista huolehtivat haitarinsoittajat Armas Jansson ja Eino Ukonaho ja solistina oli Ritva Katajainen-Heikkilä. Lauloimme yhdessä tuttuja joululauluja.

luki **Lauri Airikan** 1974 kirjoittaman pitkän ja monipuolisen tervetulotou-
votuksen ”Terve teille, miehet naiset,
kaikki rakkaat johannekselaiset!” Kylät
ja saaret lueteltiin kaikki tässä tekstissä.
Yhteislauluina laulettiin ”Maa on niin
kaunis” ja ”Me käymme joulun viet-
tohon”. Joulukuusen oksilla paloivat
tunnelmaa luovat kynttilät.

Liisan lukeman kertomuksen sisältö
pohjautui erään sotalapsen kokemuk-
siin. Useasti hän näki painajaisunia sii-
tä, miten pommikoneet syöksyivät häntä

kohden hänen ollessaan marjastamassa
suolla. Hän uppoaa suonsilmäkkeeseen
ja luulee kuolevansa. Hän yrittää huu-
taa, mutta ääntä ei tule. Vihdoin ääni
irtoaa ja hän huutaa täysillä. Hän herää
omassa sängyssään vieressään tuttu ih-
minen. Koko elämänsä hän on ikuinen
sotalapsi. Meille kaikille tuttu haitaristi
Pehmeäksi haudutettu riisipuuro
maistui, ja puheensorinasta kuuli, et-
tei juttukavereista ollut puutetta.

Juhla jatkui Sylvian joululaululla ja
Liisan ja **Ritvan** esittämällä ”Jo Karjalan

kunnailla” -laululla, johon joku tunte-
maton on tehnyt jouluiset, kauniit sanat.
Runossa ”Seppelöity tupä” kerrotaan,
miten talon asukas siisti kotinsa ennen
sen polttamista. Hän laittoi kuusenoksat
ikkunain kulmiin, suoristi verhot ja le-
vitti valkoisen liinan pöydälle. Lopuksi
hän luki Isämeidän-rukouksen ja otti
repu ja painoi oven kiinni. Koti oli so-
mistettu juhla-asuun ennen polttamista.

Kuorolaulua pitkään NMKY:n se-
nioreissa laulanut **Jukka Johansson**
esitti koskettavan laulun ”Maailma on

kaunis ja hyvä elää sille, jolla on aikaa
ja mielen vapaus”. Samalla hän ker-
toi kuoron tulevasta joulukonsertista
Maarian kirkossa.

Nyt olikin jo kahvin ja kakun vuoro,
ja samalla osteltiin arpoja. Arpajais-
voittojen pöytä oli runsas. Toisia onni
suosii useamman kerran ja toisia taas
ei kertaakaan.

Joulupukki oli kiireisenä jättänyt
lahjakorin eteiseen. Lahjoja riitti kaikille
kilteille juhlijoille.

Liisa kertoi vielä seuran tulevasta ta-
pahtumista. Laulun ”Arkihuolesi kaikki
heitä” sanoin lopettelimme juhlan.

– Liisa Katajainen –

Jukka Johansson.

Musiikista huolehtivat Armas Jansson ja Eino Ukonaho.

Tosi makea kirkko!

Tunnistaako joku lukijoistamme tämän suklaakirkon?

Ainakin **Leena Hakala** (o.s. Kukkonen) huudahti heti kun sai kirkon joulu-lahjaksi:

- Onhan se Johannesen kirkko!?

Olihan se. Hyvän ystävän **Ewa Forsténin** suunnittelema ja tekemä kirkko, johon upposi useampi paketti kotimaista sinistä suklaata sekä muita makeisia. ”Piirustukset” löytyivät Johannes Seuran juhlaulkaisun 1949-2019 kannesta.

Leenan sukujuuret ovat äidin puolelta Johannesessa. Isovanhemmat **Amalia** ja **Paavo Kukkonen** asuivat Rokkalassa ja äiti **Katri (Pelkonen)** syntyi Johannesessa 1924.

J.K. Lapset ja lapsenlapset ahmivat oman annoksensa johannekselaisuutta, kun kirkko joulun jälkeen purettiin, pala palalta. Mutta ei se oikein yhdessä päivässä tapahtunut. Vasta loppiaisena viimeiset palat syötiin.

- Olle Hakala -

Kuva: Ewa Forstén

Juhlavuoden kirjoituskilpa

Johannes-Seuralla on juhlavuosi ja lehtemme täyttää samoja tasavuosia ensi kesänä.

On erityisen hyvät perusteet järjestää monipuolinen kirjoituskilpa.

Aihe on vapaa, samoin kirjoituksen pituus tai tyyli.

Voit rustata runoakin tai liittää mukaan kuvia, piirroksia mielesi mukaan.

Kirjoittajille on kaksi sarjaa:

1. nuoret vuonna 2000 tai sen jälkeen syntyneet
2. ikinuoret viime vuosituhatvuotena syntyneet, yläikärajaa ei ole

Kirjoitukset pyydämme toimittamaan 15.2.2020 mennessä.

Toimitus sähköpostilla johannesseura@elisanet.fi tai postitse Johannekselainen Myllytie 1 21500 Piikkiö. Merkitse viestiin tai lähetykseen ”Kirjoituskilpa” sekä sarjatieto ja laita mukaan yhteystietosi.

- Lehtitoimikunta -

”Lentävät lauseet” talteen

”Jos on usva uunna vuonna, niin on halla heinäkuulla ja talvi keskellä kessää.”

Tai sitten: ”Jos paita pääl kaskee kaajetaa, ni turkki pääl toukoi tehää.”

Viisauksia entisiltä ajoilta. Näitä sääennustuksia varmaan monikin muistaa ja tietää – kerätäänpä ne talteen! Jonkin verran niitä on jo arkistoihin kertynytkin, mutta lisää varmasti löytyy kun muistilokeroita pengotaan.

Ja myöskin hauskoja sanontoja:

”Nii makkaa, ko Hörkö sika Vireniukse aija vierel.”

”Eihä kaik asu kalavesil, eikä kirkon naapuris.”

Laitapa muistamasi sanonnat ja sääennustukset sekä muut ”lentävät lauseet” paperille ja lähetä ne Johannes-Seura ry:n toimistoon, Myllytie 1, 21500 Piikkiö tai sähköpostilla joko heinonen.hilkka1@gmail.com tai riitta.kukkonen@pp2.inet.fi. Tehdään niistä kirjanen.

- Myyntitoimikunta -

Vuoden 2020 Johannekselaisen tilausmaksuista sekä Johannes-Seuran ja KL:n jäsenmaksuista

Vuoden 2020 tilausmaksut ja jäsenmaksut ovat seuraavat:

- Johannekselainen vuosikerta (9 lehteä) 35/40 € (Suomi ja Pohjoismaat/ulkomaat)
- Johannes-Seuran jäsenmaksu 15/150 € (vuosijäsen/ainaisjäsen)
- Karjalan Liiton jäsenmaksu 20 €

Maksun voi suorittaa Johannes-Seuran tilille FI54 4714 1020 0595 46, BIC POPFFI22.

Merkitse viestikenttään tilaajan/jäsenen tiedot ja maksun aihe. Erityisen tärkeää tämä on, jos maksat toisen henkilön puolesta tai maksat samalla tapahtumalla useamman henkilön maksuja Kevättalvella lähettämme laskut niille, jotka rekisterimme mukaan eivät vielä ole suorittaneet maksua.

- Johannes-Seura ry -

Kattavaa isännöintipalvelua Turun alueella

Turun talousalueen suurimpana yksityisenä isännöitsijätoimistona olemme tarjonneet kokonaisvaltaisia isännöintipalveluita jo yli 50 vuoden ajan. Se on luonut näkemyksen siitä, miten isännöintialan ammattilaisen tulee toimia.

Varsinais-Suomen Isännöintitalo Oy on auktorisoitu ja ISA ry:n auditoima, työntekijöidensä omistama isännöitsijätoimisto.

Kaipaako taloyhtiönne ammattitaitoisen ja osaavan isännöitsijätoimiston palveluita? **Ota meihin yhteyttä!**

Olette lämpimästi tervetulleita tutustumaan toimistoomme!

V-S Isännöintitalo Oy

Ari Kesäläinen, Toimitusjohtaja, RI (YAMK), AIT, ISA
p. 020 722 9944, 0400 523 194
Maariankatu 4 C, 20100 Turku
ari.kesalainen@isannointitalo.fi

www.isannointitalo.fi

Autokorjaamo Testipiste oy

Hallimestarinkatu 22
20780 KAARINA

Puh. (02) 243 5585

Faksi (02) 243 5100

Gsm (0400) 824 767

markku.hiiri@testipiste.fi

TOYOTA

autokorjaamo m.hiiri
testipiste

Johannekselainen

Johannekselainen ilmestyy 9 kertaa vuodessa

Kustantaja ja julkaisija:

Johannes-Seura ry

Toimisto:

Myllytie 1 (Kirkonkulma) 21500 Piikkiö, puh. 02-4795 118

Avoimena: keskiviikkoisin klo 12-17 sekä kuukauden ensimmäisenä

ja kolmantena arklauantaina klo 10-15. (ks. sivu 2)

www.johannes.fi

sähköposti: johannesseura@elisanet.fi

Päätoimittaja:

Hannu Rastas, Saksantie 89, 21500 Piikkiö

Puh: 050-3541 363

Sähköposti: hannu.rastas@dlc.fi

Lehtitoimikunta:

Marjatta Haltia, Liisa Katajainen, Sari Scimone, Kaija Sipilä

ja päätoimittaja.

Lehden toimittajia:

Kaikki lukijamme, johannekselaiset ja heidän ystävänsä.

Ilmoitushinnat: 0,55 €/palstamm (perusteena 4-palstainen sivu,

palstan maksimileveys 70 mm).

Säännöllisistä jatkuvista ilmoituksista alennus.

Kuolinilmoitukset:

- korkeus < 10 cm = 80 €

- korkeus enintään 10-15 cm = 100 €

Kiitosilmoitukset: 5 €.

Tilaushinnat vuonna 2020:

Vuosikerta (9 lehteä) 35 € Suomi ja Ruotsi, muut maat 40 €.

Lisänumerot 3 €/kpl + mahdolliset toimituskulut.

Piikkiön Osuuspankki FI54 4714 1020 0595 46.

Toimituksellinen aineisto:

Lukijoiden kirjoituksia ja kuva-aineistoa otetaan muokattavaksi

julkaisemista varten tai julkaistavaksi sellaisenaan.

Vastuu ja päätökset julkaisemisesta ovat toimituksen. Julkaisemisen

jälkeen alkuperäiset kuvat palautetaan,

muu aineisto pyydetään.

Vastuu ilmoituksista:

Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti

ei vastaa. Ilmoituksen poisjäämisestä tai muusta julkaisemisesta

sattuneesta virheestä lehden vastuu rajoittuu enimmillään

ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

Taitto: Esa Haltia

Sata-Pirkan Painotalo Oy